

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка”
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра соціальної педагогіки

Силабус освітнього компонента

**ДІАГНОСТИКА, ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ПРОЄКТУВАННЯ В
 СОЦІОГУМАНІТАРНІЙ СФЕРІ**

Назва курсу	Діагностика, прогнозування та проєктування в соціогуманітарній сфері
Веб-сайт для курсу	http://do.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання курсу	<p><i>Мета курсу:</i> опанування студентами теоретичними знаннями та практичними навичками з методології розробки та реалізації соціального проєкту як ефективного інструменту вирішення різноманітних соціальних проблем.</p> <p><i>Завдання курсу:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • сформувати у майбутніх соціальних працівників та педагогів систему знань, на якій ґрунтується сучасне соціальне проєктування; • сприяти набуттю ними вмінь і навичок, необхідних для здійснення проєктування соціальних структур і процесів, використання універсального інструментарію та методів проєктування; • навчити шукати нестандартні та ефективні рішення розв’язання різноманітних соціальних проблем; • навчити формулювати цілі і завдання діяльності, планувати заходи, розробляти кошторис, готувати проєктну заявку для залучення фінансування; • навчити здійснювати моніторинг виконання проєкту
Тривалість курсу	<p>6 кредити, 180 годин</p> <p>Лекції – 24 год. (денна форма навчання), 12 год. (заочна форма навчання)</p> <p>Практичні заняття – 24 год. (денна форма навчання), 12 год. (заочна форма навчання)</p> <p>Самостійна робота – 132 год. (денна форма навчання), 156 год. (заочна форма навчання)</p>
Результати навчання	<p>Вивчення курсу сприяє:</p> <p><i>Формуванню інтегральної компетентності:</i> Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у сфері соціальної роботи, соціальної педагогіки і психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.</p> <p><i>Набуттю загальних компетентностей:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність розробляти та управляти проєктами. • Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. • Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. • Здатність генерувати нові ідеї (креативність). <p><i>Набуттю спеціальних компетентностей:</i></p> <p>- Здатність до розуміння та використання сучасних теорій, методологій і методів міждисциплінарного дослідження, у тому числі методи математичної статистики, кількісні соціологічні методи, доказові методики і техніки практичної діяльності стосовно завдань соціальних, соціально-педагогічних і психологічних фундаментальних і прикладних досліджень.</p>

- Здатність до виявлення, теоретичного, методологічного та емпіричного аналізу актуальних проблем соціальної роботи, соціальної педагогіки і психології, факторів досягнення соціального і психологічного благополуччя різних груп населення.
- Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.
- Здатність до впровадження інноваційних методів і технологій практикування та управління в системі соціальної роботи, соціально-педагогічної діяльності і психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.
- Здатність до ефективного менеджменту організації у сферах соціальної роботи, соціально-педагогічної і психологічної діяльності.
Вивчення курсу повинно забезпечити досягнення здобувачами таких *програмних результатів навчання*:
- Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.
- Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних і психологічних послуг та управлінських рішень.
- Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.
- Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.
- Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.
- Розробляти програми соціально-психологічних інтервенцій (тренінг, психотерпія, консультування, тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- Розробляти, апробувати і втілювати соціальні проекти і технології.
- Застосовувати іноземні джерела при виконанні завдань науково-дослідної та прикладної діяльності, висловлюватися іноземною мовою як усно, так і письмово.
- Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, ініціювати командування та координувати командну роботу.
- Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.
- Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання.
- Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних

	<p>обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи, соціальної педагогіки, практичної психології.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опанувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості. <p><i>Soft skills:</i> уміння налагоджувати міжособистісні контакти; працювати в команді; креативність; вміння прогнозувати; гнучкість, швидка адаптація до змін та ін.</p>
<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Психодіагностика як наука та практична галузь знань. Особливості сучасної психодіагностики та її можливості. Психодіагностичні методики .Формалізовані методики. Класи формалізованих методик. Опитувальники. Проективні техніки. Психофізіологічні методики. Малоформалізовані методики. Психометричні вимоги до побудови і перевірки методик. Надійність. Валідність</p> <p>Тема 2.. Психодіагностика самосвідомості. Методологічні проблеми вивчення самосвідомості. Методики психодіагностики самосвідомості. Методи вимірювання локусу контролю.</p> <p>Тема 3. Діагностика інтелекту та здібностей. Проблема здібностей. Різновиди здібностей. Діагностика здібностей. Діагностика інтелекту (теоретичний огляд). Психодіагностика креативності та творчого мислення</p> <p>Тема 4. Психодіагностика особистості. Особисті опитувальники. MMPI .16-факторний особистісний опитувальник (16ФОО). Проблема особистісних опитувальників. Проективні методи в психодіагностиці особистості. Історія розвитку проективних технік. Специфіка проективного підходу до діагностики особистості. Класифікація проективних методик</p> <p>Тема 5. Психодіагностика міжособистісних взаємин. Систематизація методик. Методики діагностики міжособистісних взаємин. Діагностика міжособистісних взаємин на основі суб'єктивних переваг. Методики непрямой оцінки міжособистісних взаємин. Методики спостереження й експертної оцінки інтерпретації. Діагностика індивідуально-особистісних властивостей, які впливають на міжособистісні взаємини. Методики дослідження суб'єктивного відображення міжособистісних взаємин. Дослідження соціально-психологічного клімату в колективі</p> <p>Тема 6. Сучасні підходи до соціального проектування. Предмет, завдання соціального проектування. Принципи і методи досліджень проблем соціального проектування. Проектування, як «ідеальне передбачення і практичне втілення того, що повинно бути». Загальне уявлення про проектне мислення, його складові та шляхи формування. Класифікація типів проектного мислення: «побутове», «емпіричне», «теоретичне» і «квазітеоретичне». Проектна ідея, проект.</p> <p>Тема 7. Поняття та сутність технології розробки та реалізації соціального проекту. Визначення задуму (ідеї) проекту. Соціальне діагностування в процесі розробки проекту. Концепція проекту та обґрунтування його актуальності. Логіко-структурна схема проекту. Мета проекту, вимоги до її формулювання. Визначення завдань проекту. Очікувані результати. Змістове наповнення (планування) проекту. Бюджет проекту. Проектні ризики. Поняття моніторингу. Функції</p>

	<p>моніторингу.</p> <p>Тема 8. Соціальне прогнозування як фактор оцінки життєздатності соціального проєкту. Прогноз. Специфіка соціального прогнозу. Особливості прогнозування соціальних явищ і процесів. Технологія соціального прогнозування. Розробка програми дослідження. Побудова вихідної (базової) моделі та її аналіз. Побудова моделі прогнозного фону та її аналіз. Пошуковий прогноз. Нормативний прогноз. Верифікація прогнозу. Вироблення рекомендацій для управління проєктами. Проблема управління ризиками.</p> <p>Тема 9. Форми презентації результатів проєктної діяльності учнів. Особливості використання форм і методів роботи у різних видах проєктів. Презентація проєктів у різних вікових групах. Екологічні, літературні, соціальні, ігрові проєкти. Форми презентації: демонстрація, виставка, свято, фестиваль, подарунок; газета, книжка, енциклопедія, збірка. Спільна робота з батьками. Сімейні проєкти. Критеріальні вимоги до проєктної діяльності дошкільників. Оцінювання проєктів.</p>
Орієнтація (на кого розрахований курс)	для другого (магістерського) рівня вищої освіти здобувачі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія»
Резюме викладача	Пашко Тетяна Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології Отрощенко Наталія Леонідівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки.
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота, освітня програма «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» можуть отримати, звернувшись безпосередньо до викладача, який проводить заняття, або з письмовим запитом на електронну пошту викладачів за адресою: Тетяна Анатоліївна Пашко: tatjana.pashko@gmail.com Наталія Леонідівна Отрощенко: nataliy29ot@gmail.com
Попередня підготовка	Курс: «Філософія» (рівень бакалаврату), «Загальна педагогіка» (рівень бакалаврату), «Соціологія» (рівень бакалаврату), «Психологія» (рівень бакалаврату), «Соціально-педагогічна діагностика» (рівень бакалаврату).
Як навчатися?	Вивчення курсу передбачає формування фахових компетентностей, які складають важливе підґрунтя професійної компетентності здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота за освітньою програмою «Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Практична психологія» Лекція передбачає взаємодію лектора зі здобувачами при розкритті системи уявлень щодо тих чи інших явищ, процесів, понять курсу, допомагає здобувачам осмислити проблему й дійти певного висновку, спонукає їх до цілеспрямованої практичної діяльності. Практичне заняття передбачає організацію викладачем детального розгляду здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування через індивідуальне виконання відповідно до сформульованих завдань. Самостійна робота здійснюється як під час аудиторних, позааудиторних занять, без участі викладача, так і під його безпосереднім керівництвом. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою

	<p>освітнього компонента. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті, відбувається за процедурою визнання результатів навчання (http://surl.li/bihoc).</p>
<p>Навчальні матеріали</p>	<p style="text-align: center;">Базові:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бондаренко Н.О. Соціальна діагностика: підручник для студ. напряму «Соціальна робота». Київ, 2021. 240 с. 2. Біла О. О. Соціально-педагогічне проектування в закладах дошкільної, початкової та позашкільної освіти (контекст університетської підготовки соціологів): навч.-метод. посіб. Одеса: «Астропринт», 2019. 3. Галушак М. П., Галушак О. Я., Кужда Т. І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посіб. Тернопіль: ФОП Паляниця, 2021. 160 с. 4. Гевчук Н.С., Савель І.С. Соціальне проектування : навч.-метод. посіб. / Автор-упоряд. Н.С. Гевчук, І.С. Савель. Кам'янець-Подільський : Медобори2006, 2018. 153 с. 5. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : [метод. рек.] / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук ; за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с. 6. Конспект лекцій з дисципліни «Соціальне прогнозування та актуальні проблеми соціогуманітарних наук» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня зі спеціальності 054 «Соціологія» за освітньо-професійною програмою «Соціологія» / Богомаз К. Ю. Кам'янське, ДДТУ, 2018. 180с. URL: https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/15/7-15-kl100.pdf 7. Отрошенко Н. Л. Діагностика сформованості ціннісних орієнтацій учнівської молоді сходу України в умовах пропагандистської війни. <i>Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки</i>. 2017. №1 (306) лютий 2017. Ч. І. С. 47–57. 8. Міжнародні та національні соціальні проекти та програми: комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни: навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 231 «Соціальна робота» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: С.В. Гераськов. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 93 с. URL: http://surl.li/dkrav 9. Пашко Т. А. Індивідуально психологічні детермінанти професійного становлення психолога. <i>Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки</i>. 2018. №8(322). Ч.ІІ. С. 104-109. 10. Соціально-педагогічна діагностика дітей та родин, які опинились в складних життєвих обставинах : метод. рек. / авт.-упор. В. Г. Панок, З.О. Гаркавенко, О.Г. Карагодіна, А.С. Шапошнікова. [2-е вид., стереотип.]. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2017. 76 с. 11. Sur, D., Ashcroft, R., Adamson, K. et al. (2022). Examining diagnosis as a component of Social Workers' scope of practice: a scoping review. <i>Clin Soc Work J</i>. DOI: https://doi.org/10.1007/s10615-022-00838-y 12. Verhagen M.D. (2022) A Pragmatist's Guide to Using Prediction in the Social Sciences. <i>Socius</i>, 8. DOI: https://doi.org/10.1177/23780231221081702 <p style="text-align: center;">Додаткові:</p>

1. Гончарова С. Ю. Буряк І. В., Гончаров А. Б. Соціальне підприємництво: сутність, ознаки та місце у діяльності сучасних домогосподарств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Економічні науки». 2017. № 27/2. С.125– 130.
2. Івановська Н. В., Шульгіна В. Д., Яковлев О. В. Соціокультурне проектування в мистецтві: теорія та практика : підручник. Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2018. 196с.
3. Олтаржевський Д. О. Соціальна реклама : навч. посіб. Київ : Центр вільної преси, 2016. 120 с.
4. Отрощенко Н. Л. До питання формування ціннісних орієнтацій учнівської молоді сходу України як соціально-педагогічної інвестиції в успішне майбутнє регіону. *Гібридна війна на Сході України в міждисциплінарному вимірі: витоки, реалії, перспективи реінтеграції*: зб. наук. праць / за заг. ред. ред. В. С. Курило, С. В. Савченко, О. Л. Караман. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. С. 306–313.
5. Отрощенко Н. Л. Педагогіка партнерства як основа у процесі надання комплексної допомоги учням щодо вибору ними шляху подальшого навчання. *Теоретико-практичні засади партнерської взаємодії соціальної та освітньої сфер* : зб. наук. праць за матер. міжрегіонального науково-методичного онлайн-семінару (Хмельницький, 26 квітня 2022 р.) / за ред. Л. О. Данильчук. Хмельницький : 2022. С. 135–139.
6. Пашко Т. А. Психологічні особливості змін у свідомості мирних жителів зони АТО. *Гібридна війна на Сході України в міждисциплінарному вимірі: витоки, реалії, перспективи реінтеграції*: зб. наук. праць. 2017. С. 215–222.
7. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін : посіб. / А. О. Корнецький, М. А. Гончарова, В. Я. Назарук та ін. Київ: ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2017. 188 с.
8. Грабовенко Н.В. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни «Проектування соціальних технологій» (для бакалаврів). К.: МАУП, 2017. 37 с.
9. Соціальне проектування: метод. рекомендації до практ. завдань для студ. спец. 232 Соціальне забезпечення другого (магістерського) рівня / уклад. С. Ю. Гончарова. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. 49 с. URL: <http://surl.li/dkrcb>
10. Шаповалова Т. Соціальне підприємництво і фандрейзинг : навч. посіб. Київ : МФСА: 2016. 186 с.
11. Shah, A., Anderson, K. G., Li, X., Meadows, J. T., & Breitsprecher, T. B. (2019). Clinical social work scope of practice related to diagnosis. *Clinical Social Work Journal*, 47(4), 332–342. <https://doi.org/10.1007/s10615-018-0693-2>

Інформаційні ресурси

- Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
- Національна академія педагогічних наук України URL: <https://naps.gov.ua/ua/>
- Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>
- Міністерство освіти і науки України URL: <https://mon.gov.ua/ua>

	<ul style="list-style-type: none"> • Міністерство соціальної політики України. URL: https://www.msp.gov.ua/ • Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи URL: http://www.psyua.com.ua/ • Бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: http://libr.luguniv.edu.ua/ • Цифровий репозиторій Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/ • National Association of Social Workers. Social Work Practice. URL: https://www.naswnyc.org/page/420 • Standardized Instruments of Assessment & Diagnosis in Social Work. URL: https://study.com/academy/lesson/standardized-instruments-of-assessment-diagnosis-in-social-work.html 		
Необхідне устаткування	Наявність мультимедійного обладнання, доступу до мережі Internet.		
Спільні / індивідуальні види навчальної діяльності	Лекція (оглядова/тематична; лекція-бесіда, лекція-візуалізація) Практичні заняття (презентація / дискусія / повідомлення / виконання завдань/ самостійна робота з джерелами інформації).		
Форми контролю	<p><i>Методи самоконтролю:</i> уміння самостійно оцінювати свої знання. <i>Поточний контроль</i> здійснюється за допомогою тестування; усного опитування; письмового контролю, контрольна модульна робота. <i>Підсумковий контроль</i> – екзамен. Підсумковий контроль є сумою оцінок, отриманих здобувачем за виконання практичних завдань, контрольних модульних робіт, завдань для самостійної роботи. Максимальна оцінка становить 100 балів. Мінімальна кількість балів для отримання екзамену – 50.</p>		
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	Вид діяльності	Критерії оцінювання	Бали
	Виконання практичних занять	Всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури.	0-40
	Виконання завдань для самостійної роботи	Всі завдання виконані вчасно, обґрунтовані, повні, вірні, з використанням основної та додаткової літератури, носять творчий характер. Представлені вчасно для перевірки викладачем. Здобувач виконує два завдання на вибір із запропонованого переліку.	0-10
	Контрольна модульна робота	Представлено вірні й повні відповіді на тестові завдання модульного контролю. Здобувач виконує контрольну модульну роботу у формі тестування.	0-50
	Усього за курс		100
Критерії рейтингу			
Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано

	83-89	B	Добре	
	75-82	C		
	63-74	D	Задовільно	
	50-62	E		
	21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Формат і політика курсу	<p>У курсі «Діагностика, прогнозування та проектування в соціогуманітарній сфері» логічно об'єднані тематичні блоки, що включають лекції, практичні заняття, контрольну модульну роботу у формі тестування, консультації, спрямовані на формування програмних результатів.</p> <p>Практичні заняття включають елементи опитування, тестування, бесід та обговорення, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи.</p> <p>Здобувач і викладач несуть спільну відповідальність для досягнення мети курсу, поважають один одного, неупереджено ставляться до думок і позицій інших щодо тих чи інших питань курсу.</p> <p>Викладач консультує здобувача щодо роз'яснення змісту і особливостей виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, питань, які були недостатньо зрозумілі під час вивчення курсу.</p>			
Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	<p>У процесі роботи необхідно дотримуватися Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://surl.li/dizak), відповідних принципів академічної доброчесності.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Письмові роботи, презентації мають бути авторськими, оригінальними. - Письмові роботи мають бути оформлені згідно встановлених правил, з урахуванням вимог до цитування, подання відповідних покликань. - Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. 			
Feedback курсу	<p>Зворотній зв'язок здійснюється на основі чату, системи повідомлень на сторінці курсу на освітньому порталі ЛНУ імені Тараса Шевченка – Digital Office, за допомогою платформ Google Meet, Microsoft Teams.</p>			